

Nr 1050

Av herr Bengtson i Solna m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 55, angående fortsatt valutareglering.

(Lika lydande med motion nr 813 i Första kammaren)

Den svenska valutaregleringen som för sin giltighet fordrar riksdagens årliga tillstyrkan har under en följd av år i Kungl. Maj:ts propositioner i detta ärende motiverats med i stort sett samma argument. Departementschefen har diskuterat behovet av en valutareglering utifrån i första hand en ekonomisk situation präglad av högkonjunktur och därvid framhållit att valutaregleringens existens motverkat eventuell destabiliserande kapitalimport som kunnat äventyra den internt motiverade penningpolitiken. Till försvar för den nuvarande regleringen har också framhållits att löpande betalningar är liberaliserade, att för direktinvesteringar i praktiskt taget samtliga fall gives tillstånd samt att viss finansiell upplåning tillåtits svenska varv och större exportindustrier.

I Kungl. Maj:ts proposition till nu pågående riksdag angående fortsatt valutareglering, nr 55, redovisas att reservanter i riksbanksfullmäktige samt Svenska bankföreningen från flera utgångspunkter funnit den nuvarande situationen kräva att Kungl. Maj:t i sin proposition eller genom att tillsätta en utredning klarlägger de motiv som kan anses tala för en helt oförändrad och för övrigt nyligen skärpt valutareglering under ett år framöver. Departementschefen har med anledning härav hänvisat till den enda hittills uttömmande propositionen i detta ämne, nr 139 år 1963, och framhållit att där givits exempel på valutaregleringens funktion i ett dämpat konjunkturläge. Departementschefen tillägger att frågan om hur valutaregleringen tillämpas i olika konjunkturlägen inte har samband med frågan om valutaregleringen bör förlängas eller inte, eftersom en ändring av regelsystemet inte skulle utgöra någon nödvändig förutsättning för en ytterligare liberalisering av valutapolitiken. Det framhålles också att denna politik praktiskt utformas av det exekutiva organet riksbanken inom ramen för den valutaförordning som Kungl. Maj:t efter riksdagens hörande fastställer.

Vi kan inte finna att departementschefen på den refererade sidan 51 i sin proposition år 1963 uttömmande redogjort för regleringens funktion i ett lågkonjunkturläge och inte heller att riksbanken under de fem år som för-

flutit sedan den omtalade propositionen avgavs i något avseende varierat tillämpningen av valutaregleringen i förhållande till konjunktursvängningarna. I fråga om den omfattande frigörelse som den svenska valutaregleringen i flera propositioner förmenats innebära kan härutöver också konstateras att de löpande betalningarna enligt i stort sett samtliga industriländers åtaganden inom den Internationella valutafonden ovillkorligen måste ha liberaliserats samt att Sverige vad gäller prövningen av direktinvesteringar internationellt sett inte utmärkts av någon speciellt liberal attityd. Trots den normalt välvilliga prövningen kvarstår ändock att investeringsärendena formellt måste underställas riksbanken, medan tendensen i en rad länder inom Europa är att helt slopa varje prövning av dessa ärenden. Om den finansiella upplåning som medgivits vissa svenska företag kan konstateras att det i detta sammanhang varit fråga om medel som ovillkorligen direkt måste omvandlas till kreditgivning gentemot utlandet och att således inga resurser den vägen kunnat användas för inhemsk kapitaluppbyggnad.

Den svenska valutaregleringen bygger på den nu alltmer föråldrade principen att samtliga kapitalrörelser är otillåtna utom sådana för vilka särskilda undantag uttryckligen meddelats. Detta har på flera håll i utlandet konstaterats dels vara en psykologiskt sett olycklig attityd, dels innebära ett regelsystem som inte tillgodoser alla de rättssäkerhetskrav som kan ställas på en modern lagstiftning på detta område. Man har därför alltmer börjat överväga att i utbyte mot ett negativt system införa ett positivt sådant, d. v. s. att alla de åtgärder blir lagligen tillåtna som inte uttryckligen förbjudits i valutaregleringen.

Med hänsyn till vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte skyndsamt tillsätta en utredning bestående av särskilt sakkunniga experter på detta område med uppdrag att överse den nuvarande valutaregleringen och att pröva möjligheten att överge det negativa systemet till förmån för ett positivt regelsystem, varvid i utredningsdirektiven skall ingå att den svenska valutaregleringen skall anpassas till de liberaliseringssträvanden som nu kan avläsas inom exempelvis EEC-samarbetet.

Stockholm den 2 april 1968

Bengt Bengtson (h)

i Solna

C. G. Regnéll (h)

Hans Nordgren (h)

Bengt-Olof Thylén (h)